

خاطرات خیس

دست‌نویست‌های عزّت‌الله سمیع قهفرخی

تنظیم و تدوین

محمدرضا سمیع قهفرخی

واحد فرهنگ و مطالعات پایداری

حوزه هنری استان چهارمحال و بختیاری

بهار ۱۳۹۴

سرشناسه:	عنوان و نام پدیدآورنده:
سمیع قهرُخی، محمدرضا، ۱۳۴۶ -	خاطرات خیس: دست‌نوشته‌های عزت‌الله سمیع قهرُخی، تنظیم و تدوین محمدرضا سمیع قهرُخی.
مشخصات نشر: سامان، سامان دانش، ۱۳۹۴.	مشخصات ظاهری کتاب: ۱۹۲ ص. : مصور [عکس].
موضوع:	شناسه‌ی افزوده:
جنگ ایران و عراق - ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ - خاطرات	سمیع قهرُخی، عزت‌الله، ۱۳۴۲ - راوی.
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۴ س ۸ / خ ۱۶۲۶ DSR	رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۳-۹۲
شناسه‌ی افزوده: واحد فرهنگ و مطالعات پایداری	شناسه‌ی افزوده: رحیم‌خان سامانی، احمد، ۱۳۴۹ - ویراستار.
حوزه‌ی هنری چهارمحال و بختیاری	شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۳۸۲۸۲۵۰

تنظیم و تدوین	خاندان خیس
محمدرضا سمیع قهرُخی	دست‌نوشته‌های عزت‌الله سمیع قهرُخی
واحد فرهنگ و مطالعات پایداری	ویراستار
حوزه‌ی هنری استان چهارمحال و بختیاری	احمد رحیم‌خان سامانی
طرح جلد: کریم منیر	ناشر: سامان دانش
لیتوگرافی: سروش	حروف‌چینی و نمونه‌خوانی: اعظم قاسمی چالش‌تری
صحافی: تک	چاپ: نقشینه
ISBN: 978-600-7766-14-9	شابک: ۹ - ۱۴ - ۷۷۶۶ - ۶۰۰ - ۹۷۸
شمارگان: ۱۰۰۰	بها: ده‌هزار تومان

شهر کرد، بلوار دکتر شریعتی، کوچه‌ی ۵۲، حوزه‌ی هنری استان چهارمحال و بختیاری،

صندوق پستی: ۸۱۳-۸۸۱۵۵، تلفن: ۳۲۲۴۲۹۳۵ - ۳۲۲۴۵۰۸۵ - ۰۳۸، تلفکس: ۳۲۲۴۲۹۶۰ - ۰۳۸

www.artshahreKord.ir admin@artshahreKord.ir

فهرست □

۷	پیش‌گفتار
۱۲	زندگی‌نامه
۱۵	مقدمه‌ی راوی
۱۹	عملیات فتح‌المبین
۳۵	عملیات رمضان در واحد زرهی
۴۲	عملیات رمضان
۵۲	مرحله‌ی دوم عملیات رمضان
۵۷	مرحله‌ی سوم عملیات رمضان
۶۸	عملیات مُحَرَّم
۸۹	امروم به منطقه: پدافندی کوشک
۱۰۴	عمارات والفجر ۴
۱۲۸	مقر انرژي اتمی و آموزش‌های آن - خاکی
۱۳۷	عملیات بدر
۱۴۸	آغاز عملیات بدر
۱۶۵	مرحله‌ی دوم عملیات بدر
۱۷۵	پیوست: تصاویر و عکس‌ها

■ پیش‌گفتار

«خاطرات خیر» در برگ‌نده‌ی یادداشت‌های روزانه‌ی رزمنده‌ای به نام عزّت‌الله سمیع است. او از یزهای آغازین وقوع جنگ ایران و عراق، در جبهه حضور داشت، با عناوین رسته‌های مختلفی ایفای نقش کرد. در اغلب عملیات‌های مهم به عنوان بی‌سیمچی گروهان در اشکرهاى نجف اشرف، تیپ امام حسین (ع) و تیپ مستقل ۴۴ قمر بنی‌هاشم کناردست فرمان‌دهان رشیدی چون شهید سید کمال فاضل و شهید ایرج آذرکی بوده‌است.

عزّت‌الله سمیع در یک خانواده‌ی کاملاً مذهبی به دنیا آمده است. این فامیل در فرخ‌شهر، ده‌ها شهید و جانباز تقدیم انقلاب اسلامی کرده است. پدر و بعضی از عموهای پدری عزّت‌الله، از جمله حاج یدالله سمیع از قاریان قرآن نسل خود نیز بوده‌اند.

شاید عزت‌الله به‌طور ویژه، دارای قریحه و ذوق ادبی خاصی نباشد، اما فردی است که صداقت و سادگی، کاملاً در رفتار و گفتارش پیداست. این صداقت و سادگی، با توانایی‌های فنی او در رشته‌های برق و تأسیسات ساختمانی و تدریس، درآمیخته و در حد بضاعت و توانایی خود، صادقانه این نوشتار را که ترسیم‌کننده‌ی فضای جنگ و فرهنگ ایشار است، برای نسل‌های بعدی به یادگار گذاشته‌است. هم‌زمان او می‌دانند که ایشان در جبهه، آدمی بی‌ادب، ولی دارای انرژی و تحرک فراوانی بوده‌است.

این رزمیده چنان که خود می‌گوید، طی یک سری وقایع و به بی‌روی از رزمنده‌ای از استان فارس که نامش را نبرده، تصمیم می‌گیرد وقایع روزانه و خاطرات خود را در دفتر ثبت کند. این یادداشت‌ها اگرچه دارای بار ادبی شاخصی نیستند، اما یقیناً شرایط سخت زمانی و مکانی جبهه و جنگ، در چگونگی شکل‌گیری اثر، نقش اساسی ایفا می‌کنند. بدیهی است که این نوشته‌ها، گاهی فاقد جمله‌بندی درست، روانی و سادست باشند.

کسانی که در جبهه بوده‌اند، می‌دانند داشتن یک دفترچه‌ی یادداشت و حفظ و نگهداری آن تحت هر شرایطی در مناطق جنگ، تا چه اندازه مشکل است. این مشکل زمانی دوچندان می‌شود که دارنده‌ی آن دفتر از نیروهای رزمی خط‌شکن هم باشد.

این رزمنده علاوه بر یادداشت خاطرات، در دفتر دیگری، دست‌نوشته‌هایی از هم‌رزمان خود به رسم یادگاری و گاهی برای آموزش گردآوری کرده‌است. فهرستی نیز از رمزها و رمزگشایی بی‌سیم‌ها و نیز اسامی هم‌رزمان خود را در دفتری جداگانه یادداشت کرده‌است. این نوشته‌ها، می‌توانند اسناد خوبی برای ثبت تاریخ دفاع مقدس باشند. در این اثر، ما قصد پرداختن به آن دو نمونه را نداشتیم و در انتهای کتاب و فقط برای نمونه، تصاویری از آن‌ها را ارائه خواهیم داد.

دفتر یادداشت در این رزمنده به اسناد گفته‌های خودش، دو بار میان بارش شدید باران، امواج سبز و هم‌چنین در دل هور، خیس یا طعمه‌ی گل‌ولای شده‌است. به همین دلیل ترجیح دادیم نام این دفتر را «خاطرات خیس» بگذاریم. از طرفی ریزش سبز و سیاهی بسیار در ذکر مصیبت شهدا که بر سطر سطر این دفتر نقش بسته و راوی بارها آن‌ها را بازگو کرده، باز هم دلیلی برای این نام‌گذاری است.

شاید به خاطر شرایط خاص جنگ و یا به علت کم‌توجه نگارنده، در بسیاری از موارد، ذکر تاریخ‌ها کاملاً دقیق نیست. مثلاً در خصوص مواقع، تقارن تاریخ هجری شمسی و هجری قمری در نوشته‌ها، مطابقت کامل و دقیق ندارند، ولی تاریخ حوادث مندرج به روزها و ساعات اشاره شده، بسیار نزدیک است. مثلاً اگر نگارنده به شب عاشورای مُحَرَّم در سال ۱۳۶۱ اشاره

می‌کند، شاید دقیقاً آن شب، شب عاشورا نباشد، اما قطعاً دهه‌ی مُحَرَّم است. این موارد در نشست‌های مختلف با نگارنده تا آن‌جا که امکان داشت، اصلاح شد. با این حال نمی‌توان ادعا کرد که ثبت همه‌ی لحظات و روزها، دقیق است. در بعضی از مواقع، عنوان و اسم لشکرها و تیپ‌ها، دقیق نیست. مثلاً گاهی نگارنده از لشکر امام حسین (ع) و گاهی از تیپ امام حسین (ع) نام می‌برد. وقتی این مسأله را با وی درمیان گذاشتم، فرمودند که در آن زمان، سازنده‌ی نیروها و هم‌چنین شکل‌گیری لشکرها و تیپ‌ها، متغیر بود و در اصل، بنده حنیده‌دان خودم را نوشته‌ام.

به هر روی، ارزش این نوشته نه در غنای ادبی، بلکه در مستند بودن آن است. باید اذعان کرد که صداقت و سادگی نهفته در زبان راوی، این نوشته را ویژه و خاص کرده‌است.

خوانندگان در نظر داشته‌باشند... به نقل حوادث جنگ از نگاه کسی که نیروی عادی و پیاده بوده یا هرگز جزء فرماندهان و تصمیم‌گیرندگان اصلی نبوده، با کسانی که در رأس مسائل بوده‌اند، بسیار متفاوت است. یک رزمنده‌ی عادی ممکن است تا شب عملیات نمی‌داندست. عملیاتی دقیقاً کجاست. به همین دلیل مهم‌ترین علت ابهام فضاسازی‌ها و موارد ناقص فضاهای مکانی و زمانی در چنین نوشته‌هایی، همین مسأله است.

آن چه به این اثر، ارزش دوجندانی می دهد، صداقت و اصالت آن است. در این میان نقش بنده در تدوین و تهیه ی این اثر، گویاسازی متن و معرفی بعضی از اشخاص مهم آن است که در بطن یادداشت ها آمده و در قالب پاورقی به خوانندگان معرفی شده اند. البته بعضی از اشخاص سیاسی و مذهبی، برای عموم خوانندگان شناخته شده هستند و نیازی به معرفی مجدد آن ها احساس نکردم. برخی از اشخاص هم یا از نیروهای استان اصفهان بوده اند یا در متن، شخصیت محوری بوده اند یا نیازی به معرفی بیشتر آن ها باشد. علاوه بر این، دسترسی به اطلاعات مربوط به همهی افراد نام برده در متن نیز برای بنده امکان پذیر نبود و ضرورتی نیز در آن احساس نمی شد.

از آن جا که دفتر موجود، سالها و بارها آسیب دیده و در بعضی از موارد، امکان خوانش آن وجود نداشت، با آن حال مطمئنم با تدوین همین مقدار از یادداشت ها نیز، می توان به اندکی از ایثارگن ها، رشادت های رزمندگان پی برد. باشد که مورد پسند شما خوانندگان عزیز قرار گیرد.

محمدرضا سید قهفرخی

فرخ شهر، بهمن ماه ۱۳۹۴